

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 412/2020-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Ladislava Duditša predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátkou doc. PhDr. JUDr. Marcelou Tittlovou, PhD., LL.M., Bernolákova 492/5, Modra, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 To 40/2020 z 30. júla 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého uznesenia a sťažnostná argumentácia sťažovateľa

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) bola 23. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], narodeného

(ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 To 40/2020 z 30. júla 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

1.1 Vec bola v súlade s čl. III bodom 1 písm. b) a c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 1 schváleného na zasadnutí pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky 27. mája 2020 z dôvodu neprítomnosti člena prvého senátu Miloša Maďara prejednaná a rozhodnutá prvým senátom ústavného súdu v zložení Jana Baricová – predsedníčka senátu a Rastislav Kaššák (sudca spravodajca) a Ladislav Duditiš – členovia senátu.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 6 T 9/2020 z 21. mája 2020 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) uznaný za vinného z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d), ods. 2 písm. a) a c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. j) Trestného zákona. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie.

3. Sťažovateľ následne 14. júla 2020 doručil okresnému súdu žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, ktorú v zmysle § 79 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) odôvodňoval inými dôvodmi, resp. novými skutočnosťami (záruka dôveryhodnej osoby a písomný sľub). Okresný súd túto žiadosť predložil krajskému súdu, ktorý v tom čase rozhodoval o sťažovateľom podanom odvolaní proti rozsudku okresného súdu vo veci samej.

4. Dňa 30. júla 2020 sa na krajskom súde uskutočnilo neverejné zasadnutie a výsluch sťažovateľa k predmetnej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu. Na tomto neverejnom

zasadnutí krajský soud napadnutým uznesením návrh stážovateľa na prepustenie z väzby na slobodu zamietol, záruku a písomný sľub neprijal a väzbu stážovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka.

5. Stážovateľ pred ústavným súdom namieta, že konanie o návrhu na prepustenie z väzby na slobodu je „štandardne“ dvojstupňové, pričom o jeho návrhu rozhodol iba krajský súd, proti ktorého (napadnutému) uzneseniu nie je sťažnosť prípustná. Podľa názoru stážovateľa mal krajský súd postupovať tak, že súdny spis mal vrátiť okresnému súdu na účely rozhodnutia o ním podanej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu a následne by mohol rozhodovať o jeho väzbe ako súd sťažnostný, čím by sa zachovala „dvojinštančnosť“ väzobného konania.

6. Vzhľadom na uvedené stážovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1.) Rozhodnutím Krajského súdu Bratislava sp. zn. ITo/40/2020 zo dňa 30.07.2020 došlo k porušeniu práva obžalovaného na súdnu a inú ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na účinný opravný prostriedok v zmysle čl. 13 Dohovoru.

2.) Krajský súd Bratislava je povinný uhradiť obžalovanému trovy konania...

3.) Krajský súd Bratislava je povinný vyplatiť obžalovanému nemajetkovú ujmu... vo výške 1500,-Eur...“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

10. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

13. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je okrem iného posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05).

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

15. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta porušenie svojho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a svojho práva na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu. Sťažovateľ namieta, že krajský súd rozhodol o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu ako jediná inštancia bez možnosti podať proti jeho rozhodnutiu opravný prostriedok.

16. Ústavný súd hneď na úvod k námietke porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v konaní o väzbe konštatuje, že na konanie o väzbe sa vzťahuje čl. 17 ústavy, nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ústavy. Ústavný súd stabilne judikuje, že v prípade čl. 46 ústavy ide o všeobecné ustanovenie, ktoré upravuje základné právo na súdnu ochranu, a to vo vzťahu ku konaniu vo veci samej, a nevzťahuje sa na konanie o väzbe, na ktoré je aplikovateľné ustanovenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktoré je vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy v pomere špeciality a sú v ňom implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípade pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe

aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, II. ÚS 151/09).

17. V súvislosti s namietaným porušením čl. 13 dohovoru ústavný súd ďalej poukazuje na to, že označený článok dohovoru zabezpečuje dostupnosť prostriedku nápravy na vnútroštátnej úrovni na zabezpečenie podstaty práv a slobôd podľa dohovoru (rozsudok Veľkej komory vo veci Rotaru proti Rumunsku zo 4. 5. 2000, sťažnosť č. 28341/95, bod 67). Článok 13 dohovoru však nemá nezávislú existenciu a iba dopĺňa ostatné ustanovenia dohovoru a jeho protokolov (rozsudok vo veci Zavoloka proti Lotyšsku zo 7. 7. 2009, sťažnosť č. 58447/00, § 35). Článok 13 dohovoru teda možno aplikovať iba v kombinácii alebo vo svetle jedného alebo viacerých ustanovení dohovoru a jeho protokolov, ktorých porušenie sa taktiež namieta.

18. Navyše, na aplikáciu čl. 13 dohovoru musí sťažovateľ v zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva taktiež preukázať „obhájiteľnosť“ svojho tvrdenia. Dohovor a ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva neobsahujú definíciu „obhájiteľného“ tvrdenia. Uvedená „obhájiteľnosť“ musí byť ustálená s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu a povahu preskúmvanej právnej otázky (rozsudok vo veci Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu z 27. 4. 1988, sťažnosti č. 9658/82 a č. 9659/82, bod 55).

19. Ústavný súd v súvislosti s namietaným porušením čl. 13 dohovoru napadnutým uznesením konštatuje, že sťažovateľ nenamieta porušenie žiadneho iného článku dohovoru s výnimkou označeného článku. Ako už bolo uvedené, čl. 13 dohovoru nemá nezávislú existenciu a jeho porušenia sa možno domáhať len v spojení s namietaným porušením iných článkov dohovoru a jeho protokolov.

20. Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v tejto súvislosti pred ústavným súdom neprezentoval ani žiadne „obhájiteľné“ tvrdenie vo svoj prospech. Inak povedané, sťažovateľ vôbec nenamieta, že v jeho veci neexistovali dôvody na jeho väzobné stíhanie, prípadne, že tieto existovali a že zároveň existovali aj zákonné

dôvody na nahradenie väzby, ale iba vo všeobecnosti z procesného hľadiska namieta, že nemal možnosť podať sťažnosť proti napadnutému uzneseniu, ktorého právne závery k dôvodnosti jeho väzby žiadnym spôsobom nespochybňuje (pozri bod 5 tohto uznesenia).

21. Už uvedené úvahy by postačovali na konštatovanie, že predmetnú ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

22. Odhliadnuc od uvedeného, ústavný súd dáva do pozornosti sťažovateľa § 83 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého proti rozhodnutiu o väzbe je prípustná sťažnosť. Sťažnosť nie je prípustná, ak o väzbe rozhoduje odvolací súd alebo dovolací súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

23. Sťažnosť proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, ktorý v čase podania žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu rozhodoval vo veci sťažovateľa o ním podanom odvolaní, je teda zo zákona vylúčená.

24. Ústavný súd už judikoval, že z ústavy ani z dohovoru nevyplýva právo na dvojinštančné konanie o väzbe (IV. ÚS 7/2019). Uvedené je predmetom zákonnej úpravy, a ako už bolo konštatované, Trestný poriadok podanie sťažnosti proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o väzbe nepripúšťa.

25. Pozornosti ústavného súdu taktiež neušla skutočnosť, že sťažovateľ sa pred krajským súdom zúčastnil výsluchu k ním podanej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu v prítomnosti svojej obhajkyne, pričom pokiaľ ide o procesný postup okresného a krajského súdu, sťažovateľ ho na tomto výsluchu nijakým relevantným spôsobom nenapadol.

26. Ústavný súd vzhľadom na uvedené v tejto veci uzatvára, že aj v prípade, ak by sťažovateľ namietal porušenie iných, na jeho prípad vzťahujúcich

sa (aplikovateľných) článkov ústavy a dohovoru (pozri body 16 a 17 tohto uznesenia), ústavný súd by jeho ústavnú sťažnosť musel taktiež odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

27. Vzhľadom na všetko už uvedené ústavný súd túto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

28. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu